Şedinţa ordinară a Grupului de monitorizare a implementării Strategiei naţionale anticorupţie din 28 decembrie 2015

La **28 decembrie** 2015, ora **15:00**, în incinta Centrului Na?ional Anticorup?ie s-a desf??urat ?edin?a ordinar? de lucru a Grupului de monitorizare a implement?rii Strategiei na?ionale anticorup?iei.

?edin?a men?ionat? este un instrument de baz? ?i parte component? a procesului de monitorizare a implement?rii Strategiei na?ionale anticorup?ie ?i a Planului de ac?iuni pe anii 2012-2015.

În conformitate cu Graficul de raportare, la ?edin?a grupului a fost audiat raportul Cur?ii de Conturi în vederea analizei progreselor înregistrate ?i a dificult??ilor întâmpinate în implementarea SNA, precum ?i Ministerul Educa ?iei, Ministerul S?n?t??ii ?i Serviciul Vamal.

Referitor la m?surile întreprinse de c?tre Ministerul Educa?iei în vederea adopt?rii Codului de conduit? a cadrului didactic,s-a anun?at despre elaborarea Proiectului Codului în conformitate cu art. 135, alin.(6)-(8), din Codul educa?iei nr. 152 din 17 iulie 2014. Elaborarea ?i aprobarea Codului de etic? al cadrului didactic a fost inclus? în Planul de ac?iuni pe anii 2014-2015 privind implementarea SNA pe anii 2011–2015, aprobat prin Hot?rîrea Parlamentului nr.76 din 16 mai 2014 (ac?iunea nr.28). Documentul a fost elaborat de un grup de exper?i, la solicitarea Ministerului Educa?iei, în cadrul proiectului ”Tineri pentru transparen?a în educa?ie”, implementat cu sprijinul PNUD Moldova. Proiectul a fost avizat de c?tre sindicatele din înv???mînt ?i a fost supus dezbaterilor în cadrulunui panel la Forumul Na?ional al Cadrelor Didactice, edi?ia a doua, organizat în perioada 10-11 octombrie 2014, cu participarea a peste 200 de cadre didactice ?i manageriale din ?ar?. Totodat?, au fost organizate ?edin ?e cu privire la examinarea proiectului Codului de etic? al cadrului didactic, cu participareareprezentan?ilor Centrului Na?ional Anticorup?ie, Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, Alian?ei Anticorup?ie, Transparency International – Moldova, Consiliului Na?ional al Elevilor de pe lâng? Ministerul Educa?iei. Codul de etic? a fost aprobat la ?edin?a Colegiului Ministerului Educa?iei din 09 iunie 2015. Ministerul Justi?iei a solicitat consultarea Codului de Etic? al cadrului didactic cu asocia?ii reprezentative la nivel na?ional ale p?rin?ilor ?i profesorilor, a?a cum este stipulat în Codul Educa?iei, dar astfel de asocia?ii în mod expres nu au fost înregistrate. Consultarea cadrelor didactice ?i sindicatelor din înv???mînt s-a realizat concomitent, avînd în vedere faptul c? membri ai Sindicatului sînt persoanele care activeaz? sau studiaz? în cadrul institu?iilor educa?ionale, ?tiin?ifice de toate nivelurile ?i de deservire, indiferent de forma juridic? de organizare ?i tipul de proprietate, preponderent cadre didactice. În contextul în care alte asocia?ii reprezentative la nivel na?ional ale cadrelor didactice nu au fost înregistrate, sindicatele ar putea fi considerate asocia?ii ale cadrelor didactice. Cu privire la asocia?iile de p?rin?i, la moment este în proces de înregistrare „Clubul m?micilor con?tiente”. La moment, tergiversarea intr?rii în vigoare a actului rezid? în procedura de înregistrare la Ministerul Justi?iei.

La acela?i subiect din ordinea de zi au fost relatate detalii despre m?surile întreprinse de c?tre Ministerul S?n?t ??ii în vederea adopt?rii Codului cadru de etic? (deontologic) al lucr?torului medical ?i farmacistului (ac?iunea nr. 58 din Planul de ac?iuni pe anii 2014-2015). Ministerul S?n?t??ii a elaborat Codul Cadru de Etic? cu participarea speciali?tilor Ministerului S?n?t??ii ?i subdiviziunile sale, USMF „Nicolae Testimi?eanu”, ai Centrului Na?ional de Bioetic?, Comitetul de Etic? pentru studii clinice ale medicamentului ?i metodelor noi de tratament, Compania Na ?ional? de Asigur?ri în Medicin?, Sindicatului „S?n?tatea”, Ministerului Justi?iei, ?colii de Management în S?n? tate Public?, Ligii medicilor, Asocia?iilor profesionale. Astfel, la elaborarea Codului s-a ?inut cont de toate propunerile ?i obiec?iile parvenite în adresa Ministerului, inclusiv ale reprezentan?ilor Centrului Na?ional Anticorup?ie. Neelaborarea codului a fost tergiversat? de fluctua?iile politice. Membrii grupului de monitorizare au subliniat c? justificarea institu?iilor precum c? instabilitatea politic? a determinat tergiversarea sau nerealizarea anumitor ac?iuni nu poate argumenta neelaborarea anumitor documente. Iar cît prive?te procesul de consultare

public? a documentului este necesar? efectuarea distinc?ei între avizarea unui document ?i desf??urarea sesiunilor de dezbateri ?i consult?ri publice. Autorit??ile publice nu întreprind ac?iuni pentru organizarea dezbaterilor, fapt care ar putea fi cauzat de lipsa unor analize scrise ale proiectelor, din partea reprezentan?ilor societ??ii civile. Totodat?, nu exist? o list? a ONG-urilor active din diferite domenii, care ar putea fi consultate la necesitate. S-a men?ionat c? Ministerul S?n?t??ii nu a publicat anun?uri despre desf??urarea dezbaterilor asupra Codului deontologic al lucr?torului medical ?i farmacistului.

În aceea?i ordine de idei, cu privire la revizuirea Codului de conduit? a colaboratorului vamal, reprezentantul Serviciului Vamal a men?ionat despre faptul c? noul proiect al Legii serviciului în organele vamale a fost remis spre aprobare Guvernului Republicii Moldova în mod repetat pe parcursul anului. Serviciul Vamal consider? c?, dup? aprobarea acestui proiect de lege, vor fi operate modific?ri la Codul de Conduit? a colaboratorului vamal. Serviciul Vamal a demarat totu?i procesul de revizuire a Codului, urmare a recomand?rii primite din cadrul CNA cu privire la faptul c? tergiversarea aprob?rii noii Legi privind serviciul în organele vamale nu poate servi drept temei pentru neexecutarea m?surii nr. 57 din Plan, pe motiv c? Legea are un caracter general ?i nu poate detalia aspectele ?i normele deontologice, inclusiv mecanismele ?i procedurile specifice prev?zute în Codul deontologic. În perioada 7-10 iulie 2015 a fost organizat? Misiunea Organiza?iei Mondiale a V?milor (OMV) în cadrul proiectului de asisten?? în domeniul reformei privind integritatea, la care au participat reprezentan?ii EUBAM ?i CNA. În baza recomand?rilor misiunii respective a fost creat grupul de lucru responsabil de revizuirea Codului de conduit? a colaboratorului vamal *(ordinul SV nr. 323-O din 12.08.2015)*; a fost elaborat proiectului noului Cod de Etic? ?i conduit? a colaboratorului vamal, care a trecut procedura de avizare intern?; a fost elaborat noul proiect al Legii serviciului în organele vamale ?i remis în mod repetat Guvernul Republicii Moldova, spre examinare ?i aprobare. Dup? aprobarea acestui proiect de lege în Guvern ?i Parlament, va fi definitivat ?i remis spre examinare ?i aprobare Guvernului noul Cod de Etic? ?i conduit? a colaboratorului vamal.

Raportul cu privire la m?surile întreprinse de c?tre Curtea de Conturi în vederea realiz?rii Strategiei Na?ionale Anticorup?ie ?i Planului de ac?iuni 2014-2015 a fost prezentat de c?tre ?efa Direc?iei metodologie, asisten?? ?i evaluarea calit??ii. Totodat?, cu privire la termenul de executare a ac?iunilor, Curtea de Conturi î?i asum? definitivarea acestora pîn? la finele semestrului I 2016. Cît prive?te ac?iunea nr.41 din Plan, Curtea de Conturi a solicitat asisten?a CNA în efectuarea evalu?rii riscurilor, dar nu a beneficiat pîn? la moment de ajutorul unui expert. Astfel, Curtea a ini?iat în mod independent evaluarea. Evaluarea rezultatelor chestionarelor a fost pus? pe agenda Grupului de Lucru privind evaluarea riscurilor de fraud? ?i corup?ie pentru a asigura elaborarea Raportului de evaluare ?i de elaborare a planurilor de integritate.

Reie?ind din priorit??ile perioadei imediat urm?toare de implementare ?i în scopul realiz?rii ac?iunilor restante Comisia securitate na?ional?, ap?rare ?i ordine public? a adoptat Decizia nr. 491 din 17 noiembrie 2015, prin care consemneaz? ac?iunile restante, recomand? autorit??ilor s? întreprind? toate m?surile necesare pentru realizarea ac?iunilor restante în procesul de implementare a Strategiei Na?ionale Anticorup?ie. Totodat?, în punctul 4 al Deciziei se stipuleaz? c? Grupul de monitorizare trebuie s?-?i intensifice activitatea pentru a examina progresele autorit??ilor ?i institu?iilor responsabile de implementarea Strategiei ?i a planurilor de ac?iuni pentru a formula propuneri ?i recomand?ri de dep??ire a dificult??ilor ?i s? înainteze propuneri de extindere a Strategiei pentru urm?torii ani.

Concluziile ?i recomand?rile Conferin?ei Na?ionale Anticorup?ie edi?ia XI, desf??urat? la 9 decembrie 2015 la Chi?in?u, Cahul ?i B?l?i au fost prezentate de c?tre *dl Vitalie Verebceanu, secretar al grupului de monitorizare* .Conferin?a s-a desf??urat în premier? în 3 loca?ii diferite, iar cu privire la subiectele care au fost abordate la nivel local au fost elaborate constat?ri separate. Astfel, în regiuni s-au accentuat problemele ce ?in de nivel sc? zut de preg?tire în domeniul anticorup?ie, în cadrul administra?iei publice locale, vulnerabilit??ile din domeniul achizi?iilor publice, prin care sunt favorizate anumite grupuri de operatori economici, imposibilitatea aplic?rii restric?iilor prev?zute de Legea privind declararea veniturilor ?i propriet??ilor ?i Legea privind conflictele de interese, fa?? de consilieri locali, care nu sunt subiec?i ai acestor Legi. În rezultat, s-a recomandat implicarea proactiv? a autorit??ilor publice locale prin aprobarea ?i implementarea Planurilor locale de ac?iuni anticorup?ie, promovarea în cadrul institu?iilor de înv???mânt a m?surilor de instruire anticorup?ie, pentru promovarea valorilor ?i atitudinii civice ?i ridicarea integrit??ii elevilor ?i studen?ilor, revizuirea statutului alesului local, prin aplicarea asupra acestuia a restric?iilor ?i obliga?iilor prev?zute de Legea privind declararea veniturilor ?i propriet ??ilor ?i a Legii privind conflictul de interese, precum ?i asigurarea implement?rii normelor privind finan?area partidelor politice. Noi domenii vor fi incluse în noua SNA, precum Ombudsmanul ?i sectorul privat. Corup?ia uzual? a devenit mai incomod?, e foarte incomod s? dai ?i dai mai rar. Volumul mitei casnice a sc?zut cu cîteva procente. Persoanele din domeniul afacerilor consider? c? statul îi împiedic? s?-?i desf??oare afacerile, cu excep ?ia comportamentului ameliorat al inspectorilor fiscali. Mul?i nu particip? la achizi?ii publice din cauza unor cauze

direct sau indirect legate de corup?ie, de exemplu percep?ia c? se cunoa?te din start cî?tig?torul. Dar în general popula?ia crede mai mult în ?ansele ??rii de a combate corup?ia. Testarea integrit??ii profesionale va fi remodelat? ?i va include ?i evaluarea riscurilor institu?ionale ?i responsabilitatea managerial?. Se percepe o sus ?inere puternic? a instrumentului test?rii integrit??ii profesionale de c?tre organiza?iile ?i institu?iile interna? ionale precum OSCE, UN, OCDE, Consiliul Europei ?i exper?i interna?ionali, americani inclusiv. În anul 2016 va avea loc evaluarea GRECO ?i este necesar? adoptarea codului de etic? a parlamentarilor.

Secretariatul Grupului de monitorizare